

Rekenkamer gemeente
Westerkwartier
rekenkamer@westerkwartier.nl

Contactpersoon
Erna Muntendam

Kenmerk
1969246342

Datum
3 december 2025

Onderwerp

Bestuurlijke reactie rekenkameronderzoek inkomensbeleid

Geachte heer Van de Kolk,

Hartelijk dank voor het rapport van bevindingen over uw onderzoek naar het inkomensbeleid van de gemeente Westerkwartier. Wij hebben kennis genomen van uw rapport en zijn vooral verheugd over het overkoepelende antwoord op de onderzoeksvraag *'dat het inkomensbeleid van de gemeente Westerkwartier goed doordacht is en dat aan veel randvoorwaarden voor een hoge mate van doelbereiking is voldaan. Er zijn stevige ambities geformuleerd en de gemeente werkt samen in een sterk netwerk rond armoede en inkomen'*. Dat er ook nog verbeterpunten zijn in het bereik van de inkomens- en participatieregelingen erkennen we en nemen we ter harte.

We geven u hierbij de gevraagde bestuurlijke reactie op het rapport. Dit doen we door per conclusie en aanbeveling op de thema's beleid, uitvoering, bereik en raad te reageren. Dit doet misschien niet geheel recht aan veel interessante informatie in het rapport, maar is wel het meest relevant voor het vervolg dat aan dit rapport kan worden gegeven, ook in de gesprekken die ons college hierover heeft met de gemeenteraad.

Beleid

Conclusie 1: Het inkomensbeleid van de gemeente Westerkwartier is goed doordacht en vormt een stevige basis voor de uitvoering

Wij zijn blij met deze conclusie en de onderbouwing daarvan in het rapport.

Uitvoering

Conclusie 2: Het succes van het Armoedepact rechtvaardigt een continuering en de structurele inzet van een beleidsmedewerker.

We zijn blij met de conclusie dat de impuls die we aan het armoedebeleid wilden geven merkbaar is. En dat dit onder meer merkbaar is door de inzet van een de

beleidsmedewerker armoede. Ook fijn om te horen dat die inzet door onze ketenpartners in het Armoedepact wordt gewaardeerd.

Aanbeveling 1: Verzoek het college te blijven investeren in het Armoedepact als plek voor het komen tot gezamenlijke doelen met netwerkpartners, samen leren van praktijkervaringen en onderlinge afstemming, door structurele inzet van een beleidsmedewerker.

Wij begrijpen deze aanbeveling vanuit de onderbouwing in het rapport. Wij zijn blij met de stappen die we afgelopen tijd hebben kunnen maken met onze partners in het Armoedepact. We realiseren ons ook dat we nog niet klaar zijn en gaan daarom verder met de doorontwikkeling van het Armoedepact. Ten aanzien van de aanbeveling voor structurele inzet van een beleidsmedewerker is het goed om te weten dat hiervoor op dit moment geen middelen in onze meerjarenbegroting zijn opgenomen. Deze functie hebben wij vanuit incidentele middelen kunnen creëren, voor de periode van twee jaar, tot december 2026. Voortzetting hiervan vraagt om een afweging binnen al onze gemeentelijke middelen, in een tijd dat onze gemeentelijke financiën onder druk staan.

Aanbeveling 2: Houd vast aan de gekozen koers in het armoedebeleid en inkomensbeleid en de uitvoering in het sterke netwerk van medewerkers en partners

Wij kunnen ons vinden in deze aanbeveling en houden vast aan deze koers, zoals vastgelegd in het beleidsplan sociaal domein en de armoedevisie. Wij signaleren dezelfde verbeterpunten zoals beschreven onder conclusie 2 van de bestuurlijke nota en bevestigen dat die onze aandacht en die van onze ketenpartners hebben.

Bereik

Conclusie 3: De gemeente Westerkwartier heeft onvoldoende zicht op en bereik bij de doelgroepen die geen bijstandsuitkering ontvangen, zoals de werkende armen

Deze conclusie onderschrijven wij en is daarom niet voor niets als actiepunt opgenomen in het plan van aanpak armoedebeleid onder het kernthema 'Dienstverlening voor inwoners: Vergroten bekendheid inkomensregelingen voor kinderen en volwassenen en de routes ernaar toe'. Daarin hebben we geformuleerd dat we verwachten dat meer inwoners een beroep zouden kunnen doen op onze inkomensregelingen, maar niet weten welke regelingen er zijn en hoe ze die kunnen vinden en aanvragen. We willen daarom de bekendheid en bereikbaarheid van onze inkomensregelingen vergroten. Dat doen we onder meer door¹:

- Organisatie Kansenmarkt voor mensen met een smalle beurs met als doel ze meer gebruik te laten maken van de beschikbare voorzieningen en regelingen (inmiddels al één keer gerealiseerd op 19 maart 2025).
- Differentiatie in bereiken verschillende doelgroepen (waaronder werkgevers als vindplaats).
- Extra maatregelen inzetten voor volwassenen op basis van behoefte (deels gerealiseerd door invoering Volwassenenfonds sport en cultuur).

¹ Bron: Plan van aanpak armoedebeleid - Uitwerking integrale visie en aanpak armoede 'Solidair en dichtbij', gemeente Westerkwartier (18 februari 2025)

- Uitwerken lokale aanpak op basis van Woonlastenonderzoek waar op postcodeniveau het bereik van regelingen in kaart is gebracht.
- Heldere communicatie richting inwoners over inkomensregelingen, voorzieningen, ondersteuningsmogelijkheden.
- In de doorontwikkeling van de Potjeswijzer zoveel mogelijk aanvragen via één route laten verlopen (inmiddels geconcretiseerd door het inzetten van de Voorzieningenwijzer).

Tegelijkertijd onderschrijven we ook de constatering dat deze groep lastig te bereiken is. De groep niet-bijstandsgerechtigden die moeite hebben om rond te komen begeeft zich grotendeels buiten ons zicht. Dat neemt niet weg dat we er alles aan willen doen om deze inwoners, indien gewenst, te ondersteunen met onze inkomens- en participatieregelingen. Dat begint met het kennen en kunnen vinden van de mogelijkheden en weten hoe ze daar aanspraak op kunnen maken. Wel is het goed te realiseren dat wanneer er inderdaad meer inwoners gebruik gaan maken van onze regelingen, dat ook zal leiden tot hogere uitgaven.

Conclusie 4: De communicatie over en de toegankelijkheid van de regelingen zijn duidelijke knelpunten voor een hoger bereik.

Voor deze conclusie verwijzen we naar onze reactie onder conclusie 3.

Aanbeveling 3: Verzoek het college te investeren in (outreaching) strategieën voor het bereiken van niet-bijstandsgerechtigden op basis van de kennis uit het woonlastenonderzoek en de informatie van netwerkpartners

Voor deze aanbeveling verwijzen we naar onze reactie onder conclusie 3.

Aanbeveling 4: Vraag het college over een jaar om de raad te informeren over de inzet op de communicatie of test de informatievoorziening zelf en let daarbij op gebruiksgemak, laaggeletterdheid en digitale toegankelijkheid

Wij wachten graag de reactie van de raad op deze aanbeveling af.

Raad

Conclusie 5: De informatie die de gemeenteraad krijgt sluit niet voldoende aan bij de behoefte van de raad

Wij nemen kennis van deze conclusie en horen graag de wensen van de raad hierin. Wij zijn altijd bereid om een raadsactiviteit rondom dit thema te organiseren met beleidsmedewerkers, uitvoerders, netwerkpartners en/of inwoners zelf.

Aanbeveling 5: Vraag het college in de monitor sociaal domein de cijfers over uitvoering en bereik aan te vullen met ervaringsverhalen. Vraag het college om een jaarlijkse informatiebijeenkomst waarin de cijfers gedeeld worden, samen met uitvoerders, inwoners en raadsleden.

In hoofdstuk 5 van het beleidsplan sociaal domein zijn afspraken gemaakt over de invulling van de monitor sociaal domein. Hierin is aangegeven² dat we 'monitoren op basis van verschillende gegevens: registratiegegevens, klanttevredenheidsonderzoeken, openbare

² Bron: Beleidsplan sociaal domein – Samen werken aan een sociaal Westerkwartier (2024)

bronnen en verhalen van inwoners'. Ook staat in dit hoofdstuk dat we '*óók met monitoring een transitie maken*':

- *van sturen op details naar sturen op hoofdlijnen;*
- *van sturen op output naar sturen op effecten;*
- *van verantwoording afleggen naar effect en impact laten zien'*

Deze invulling sluit naadloos aan bij de behoefte van de raad. Zoals destijds is afgesproken wordt de eerste monitor in de loop van 2026 opgeleverd. Aangezien de monitor eens per twee jaar wordt opgeleverd, zou het college tegemoet kunnen komen aan een eventueel verzoek om in dat jaar een informatiebijeenkomst te organiseren over de duiding van de cijfers. We wachten graag de reactie van de raad op deze aanbeveling af.

Tot zover onze bestuurlijke reactie op uw bestuurlijke nota.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van de gemeente Westerkwartier,

A. van der Tuuk, burgemeester
R. Kleijnen, secretaris